

★ ŠALEŠKI UPORNIK

Šaleški upornik je interno glasilo območnega združenja ZB NOB Velenje, letnik XVIII, številka 1, april 2022

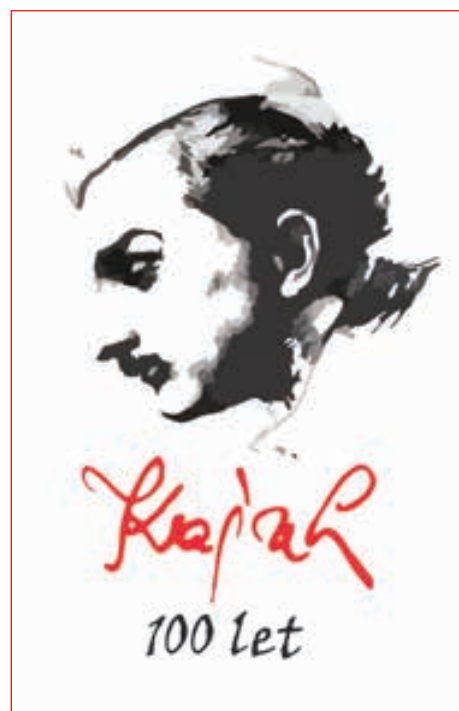

Legendarna štirinajsta divizija je v naših krajih bila krvave borbe. Mnogi so umrli. Tudi Kajuh.

Članice in člani Združenja borcev za vrednote NOB to neizmerno cenimo. In vemo, kdo podpira vrednote narodnoosvobodilnega boja.

Pred nami je razpotje. Sedaj izbiramo. Ni vseeno, kdo nas zastopa, kdo nas bo peljal po poti demokracije, solidarnosti, tovarštva.

Andreja Katič, predsednica ZB NOB Velenje

Uvodnik

Spoštovane članice in člani Združenja borcev za vrednote NOB Slovenije,

Andreja Katič

smo v 31 letu samostojne in neodvisne države. V Ustavi Republike Slovenije smo zapisali, da je Slovenija demokratična republika. Da je pravna in socialna država. Država vseh svojih državljanek in državljanov, v kateri ima oblast ljudstvo. In to oblast državljanke in državljanji izvršujemo neposredno in z volitvami, po načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno. V ustavi smo dogovorili, da smo pred zakonom vsi enaki. Da država varuje človekove pravice. Da imamo pravico

do socialne varnosti, vključno s pravico do pokojnine. Da imamo pravico do zdravstvenega varstva.

Za ta načela, za te vrednote so se borili in dali življenja naši predniki in prednice. Tudi Kajuh in legendarna štirinajsta.

Realna slika današnje Slovenije je daleč od v Ustavi RS zapisane pravne in socialne države. »Smo na najbolj prelomni odločitvi v zadnjem obdobju slovenskega naroda,« pravi naš prvi predsednik Milan Kučan: »Ko bomo na volitvah 24. aprila odločali, ali se bomo razvijali v demokratično republiko ali v avtoritarno državo.«

In ne le Slovenija, tudi Šaleška dolina, Velenje je pred zabtevnimi izzivi. Ne glede na spremenjene okoliščine ter svetovne spremembe zaradi posledic vojne v Ukrajini je pred nami zadnji čas, ko se moramo pripraviti na prestrukturiranje. Prenebanje odkopavanja premoga vpliva na proizvodnjo električne energije, daljinsko ogrevanje, na številna delovna mesta. Pravičen prehod je možen le z nadomestitvijo kvalitetnih delovnih mest ter sanacijo okolja. In to ne sme biti strošek doline. Možnosti in sredstva za uspešno prestrukturiranje mora zagotoviti država!

Želim si Slovenije, ki jo bomo imeli radi. Države, ki bo skrbela za svoje prebivalke ter prebivalce. Demokracijo, kjer bomo v odločanje vključeni državljanke in državljanji. Zdravstvenega sistema, kjer ne bomo kljub vplavljanju v zdravstveno blagajno leta čakali na zdravljenje, če pa plačamo iz svojega žepa pa lahko pridemo na vrsto naslednji dan. Želim si krajev in vasi, kamor se bodo mladi po končanem šolanju doma ali v tujini radi vrnili in si lahko ustvarili družino. Mest, kjer bomo tako kot v Velenju poznani po solidarnosti, tudi med generacijami, kjer bodo starejši uživali varno starost. Želim si Slovenije, ki bo nudila enake možnosti ter priložnosti vsem, ne glede na spol ali druge osebne okoliščine, kjer bomo znali spodbuditi uspešne gospodarske spodbude, a obenem ne bomo pozabili na tiste, ki ne zmorejo.

Na naš nadaljnji razvoj vplivajo odločitve vlade, državnega zbora. Zato ni vseeno, kdo nas lahko zastopa v Ljubljani! Zveza borcev za vrednote NOB Slovenije pred volitvami v Državni zbor Republike Sloveniji 24. aprila 2022 kliče vsem članom, članicam ter simpatizerjem: »Na prihajajočih volitvah se bomo odločali za demokratično, svobodno in socialno Slovenijo, za Evropo in svet, ki naj predstavljajo civilizacijo miru, strpnosti, medsebojnega razumevanja in spoštovanja. Zato je pomemben prav vsak glas, tudi vaš!«

Andreja Katič, predsednica Združenja borcev za vrednote
NOB Velenje

12. redna seja Izvršnega in Nadzornega Odbora ZB NOB Velenje

12. redna seja IO in NO je potekala 30. marca 2022 pod vodstvom predsednice območnega združenja Andreje KATIČ.

Na seji smo obravnavali in potrdili:

- Poročilo Nadzornega odbora o primopredaji dela med sekretarjema združenja;
- Poročilo o uspešno izvedenih prireditvah v spomin na prihod XIV. divizije na naše področje ter o poteku drugih aktivnosti v Kajuhovem letu;
- Plan aktivnosti v drugem in tretjem tromesečju 2022 (izpeljava konferenc ter srečanj, obeležitev praznikov, organizacija in izvedba ostalih prireditev (Kavče, Vinska Gora, Vrthornik, Menina, Komelj, Graška Gora, Dobrnici...));
- Potek evidentiranja ter predloge za prejemnike letošnjih priznanj ZZB NOB Slovenije in ZB NOB Velenje;
- Potek evidentiranja kandidatov in kandidatov za vodilne funkcije v združenju in člane IO ter NO, ki poteka do začetka maja. Predlog kandidacijske liste bo oblikovan in obravnavan na seji IO in NO pred volilno skupščino združenja v mesecu juniju, kjer bomo podelili tudi priznanja in zahvale našega združenja. Priznanja ZZB NOB Slovenije bomo podelili avgusta na prireditvi na Graški Gori.
- Organizacijski odbor za pripravo tradicionalnega, letos že 35. Srečanja borcev, planincev in članov ostalih veteranskih organizacij ter društev na Graški gori, katerega bo vodil kakor do sedaj dr. Franc ŽERDIN s svojo ekipo;
- Nabavo srajc za praporščake, ki so dotrajane (kratek in dolgi rokav) in našitkov za uniforme;
- Za koncert v soorganizaciji našega združenja Samo en cvet Ustanove Franca Rozmana Staneta v Rdeči dvorani 9. aprila 2022 združenje nabavi 150 kart;
- 5. maja bo organiziran izlet v Prekmurje, kjer bomo sodelovali pri posaditvi drevesa v spomin Karlu Destovniku - Kajuhu v Vrtnu spominov in tovarštva na Petanjcih, katerega upravlja Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija;
- Branko SEVČNIKAR nas je seznanil s pripravami na letošnjo svečanost ob podpisu kapitulacije fašističnih sil za JV Evropo v Topolšici 9. maja 1941.

S temi sklepi smo nekako začrtali delovanje našega združenja v drugem in tretjem tromesečju letošnjega leta. V letošnjem letu nas čaka glavno opravilo – izvedba volilne skupščine našega združenja, kjer bomo izvolili novo vodstvo in nova IO ter NO za mandat 2022 – 2026. Ravno tako bo zelo pomembna priprava na tradicionalni, letos že 35. Srečanje na Graški Gori, ki ga bomo jubileju primerno obeležili in bo v znamenju Kajuhovega leta.

Je pa letos tudi prav posebno leto – leto volitev, saj nas že 24. aprila čakajo državno zbornske volitve. Zato je pomembno, da se teh volitev v čim večjem številu udeležimo tudi članice in člani našega združenja skupaj s svojimi družinskimi člani in oddamo svoj glas tistim, ki so med nami in zagovarjajo ter negujejo vrednote NOB.

Tovariški pozdrav in ostanite zdravi!

Bojan VOH, Podpredsednik ZB NOB Velenje

Pohorski bataljon, Osankarica

Čeprav je bila proslava ob 79. obletnici zgodovinskega odpora pohorskega bataljona, pri Treh žebeljih na Osankarici, 8. januarja 2022 uradno odpovedana, smo se zbrali v velikem številu.

Naše združenje smo zastopali Andreja Katič, Peter Dermol, Janja Rednjak, Iztok Mori, Bojan Škarja in Andreja Krejan. Zbrane je nagovorila tudi partizanka Valerije Skrinjar - Valči. Tako smo počastili spomin na junaške borke in borce tudi iz naših krajev.

Marjana, hvala!

Marjana Koren je prevzela naloge sekretarke združenja borcev za vrednote NOB pred mnogimi leti. Ves ta čas je bila desna roka vsem predsednikom združenja, neumorna organizatorica in povezovalka Združenja ter krajevnih organizacij ZB. Organizirala je nič koliko dogodkov, izletov, polaganj vencev, vodila

knjigovodstvo in računovodstvo. Vsem članom in članicam je bila na voljo ves čas. Vsega tega ne bi zmogla, če ne bi tako zelo verjela v vrednote NOB. Pa so leta in bolezen, pa še malo utrujenost naredila svoje in Marjana se je odločila, da odloži skrbi, ki so jo dodatno izčrpavale. In obveze je že predala novemu sekretarju.

Marjana, hvala ti za vse v imenu vseh članic in članov Združenja za vrednote NOB Velenje.

Andreja Katič

Zahvala za delo v krajevnih organizacij borcev za vrednote NOB v Šaleški dolini

V mesecih april in maj potekajo tudi volilna srečanja krajevnih organizacij borcev za vrednote NOB v Šaleški dolini.

Vsem dosedanjim predsednicam ter predsednikom in članicam ter članom vodstev krajevnih organizacij se za njihovo dosedanje delo zahvaljujem v imenu Izvršilnega odbora Združenja borcev za vrednote NOB Velenje ter v svojem imenu. Veselilo me je delati z vami in verjamem, da bomo uspešno sodelovali tudi v prihodnje.

Vsem novo imenovanim vodstvom želimo veliko uspeha pri njihovem delu! Tovariški pozdrav!

Andreja Katič, predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Velenje

»Tu se je smrt utrudila do smrti ...«: slovenske žrtve Auschwitza

Na povabilo Muzeja Velenje smo se pridružili na otvoritvi razstave razstave z naslovom »Tu se je smrt utrudila do smrti ...«: slovenske žrtve Auschwitza, avtorja Borisa Hajdinjaka, direktorja Sinagoga Maribor. Sodelavec Muzeja Velenje Vinko Mihelak je razstavo dopolnil tudi z nekaterimi usodami prebivalcev Šaleške doline, ki so bili internirani v Auschwitz.

Obiskovalce je v imenu Združenja borcev za vrednote NOB Velenje pozdravil podpredsednik Srečko Meh. Razstava je na ogled na Velenjskem gradu vse do 22. maja 2022. Prijazno vabljeni, da si jo ogledate!

Položili smo venec v spomin na Igmanski marš

Igmanski marš (27. januar 1942) je bil najpomembnejši pohod med drugo svetovno vojno na ozemlju bivše Jugoslavije, na katerem so si partizani v dramatičnih razmerah, ponoči in v hudem mrazu, s pogumom in medsebojno pomočjo izborili pot iz obroča na osvobojeno ozemlje.

Tudi letos so se na Igmanu poklonili spominu predstavnice in predstavniki našega združenja - Peter Dermol, Andreja Krejan, Aleksandra Vasiljevič, Bojan Škarja, Jože Grazer.

Po »Poti spominov« v počastitev treh praznikov

V občini Šmartno ob Paki bomo letošnje 3 praznike, Dan upora 27.4., Praznik dela 1.5. in Dan zmage 9.5. obeležili s pohodom po Poti spominov in proslavo v počastitev omenjenih praznikov.

V naši občini se nahaja 22 spominskih obeležij, posvečenih žrtvam NOB. Spominska obeležja so med seboj povezana z markirano pohodno traso, ki je podrobno opisana v posebej za ta namen izdani brošuri. Letošnji pohod bomo skupaj organizirali Krajevna organizacija ZB, Planinsko društvo, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo

in Območno združenje zveze slovenskih častnikov. Celotna trasa pohoda je dolga cca 20 km, pri čemer smo se odločili, da letošnje leto opravimo pohod po eni polovici trase na severozahodnem območju občine Šmartno ob Paki v smeri Paške vasi, Gorenja in Skornega, drugo leto pa še preostanek.

Pohod bomo izvedli v soboto, 7. maja ob 13. uri z zbirnega mesta pohodnikov v Martinovi vasi v Šmartnem ob Paki. Po končanem pohodu se bomo pohodniki ponovno zbrali v Martinovi vasi, kjer bo pod tamkajšnjim šotorom ob 18. uri še

proslava v počastitev omenjenih treh praznikov in pri izvedbi katere bosta poleg organizatorjev pohoda sodelovala še Občina Šmartno ob Paki in Mladinski center Šmartno ob Paki.

Vljudno vabljeni tako na pohod, kakor tudi na proslavo!

Jože Aristovnik, predsednik, krajevna organizacija ZB, Šmartno ob Paki

Sedem knjig za 100 LET

Knjižna zbirka Kajuh 100 – poklon pesniku Kajuhu

Knjižnica Velenje in Založba Litera sta se odločili, da ob stoletnici rojstva Karla Destovnika Kajuha pripravita zbirko sedmih knjig v katerih bo z vseh strani prikazano pesnikovo življenje in ustvarjanje. Gre za obsežno nalogo, ki jo podpirajo občine Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki. Doslej so (v letu 2021) v zbirki izšle tri knjige, v mesecu maju pa bo natisnjena že četrta, preostale tri (KAJUHOjave, KAJUHPodobe in strip KAJUHPesnik partizan pa sledijo do meseca decembra letos.

Vse knjige so velikega, A4 formata, trde vezave, obsegajo pa od 160 do 350 strani. Vse naslovnice so obarvane, kar daje knjigam še poseben čar.

KAJUH V glasbi,
avtor dr. Franc Križnar

KAJUH V drugih jezikih,
avtor David Vidmar Čeruar

KAJUH Proza,
avtor Dušan Pirc

KAJUH Dopisovanja
avtor Miklavž Komelj.

V 21. stoletju se v Evropi, v Ukrajini, spet dogajajo grozodejstva. Kako zelo je je Kajuhova pesem Slutnja, ki je nastala dvajset let po prvi svetovni vojni, primerna za današnji čas!

Ne, ne moremo verjeti ...

Slutnja

*Ni res, ne morem verjeti
vestem tem zloglasnim,
da spet bo tako kot pred dvajsetimi leti.
Ne, ni res, ne morem verjeti ...*

*Da bomo z barbarskimi kljci biteli preko zemlje,
da bomo pobijali vse, razrušili vse,
mi, ki čitamo Byrona, Gorkega, Bloka, Puškina,
in da bomo jutri divjali s peno
krvavo na ustih.
Uživali bomo ob krvi nedolžnih teles.
O, ne ... o, ne ...*

Kako snam me je ...

Kajuhovo leto – zahvala

V Združenju borce v za vrednote NOB Velenje čestitamo in se zahvaljujemo vsem institucijam, zlasti Občini Šoštanj ter Mestni občini Velenje, društvom ter posameznicam ter posameznikom, ki v letošnjem Kajuhovem letu, negujete spomin na našega narodnega heroja, pesnika upora in borca za človekove pravice Karla Destovnika – Kajuha. Nastala bodo številna njemu posvečena dela, uglasbitve njegovih pesmi, recitacije, podobe ter druga umetniška dela.

Predsednica Združenja Andreja Katič

V spomin Štirinajsti in Kajuhu

Kratek kulturni program v Paki

Spominu na borke in borce legendarne Štirinajste partizanske zgodovine ter pesniku in narodnemu heroju Karlu Destovniku - Kajuhu smo se poklonili v Paki. Hvala krajevni organizaciji borcev za vrednote NOB za negovanje spomina in predsedniku Branku Smagaju.

V Cirkovcah tudi letos počastili spomin

Spomin na legendarno Štirinajsto divizijo je globoko zasidran v srcih prebivalcev naših krajev, saj smo se tudi tokrat zbrali v Cirkovcah, položili venec ter s programom počastili spomin. Hvala krajevni organizaciji borcev za vrednote NOB ter predsedniku Branku Rednaku, krajankam in krajanom ter KS Cirkovce, predsedniku Daniju Avbrechtu, učencem in učenkam ter mentorici, harmonikarju, Šaleški konjenici... Zbrane je nagovorila predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Velenje Andreja Katič.

Položili smo venec k spomeniku Nošenje ranjencev

Tudi na Graški Gori - gori jurišev smo se poklonili spominu na legendarno Štirinajsto partizansko divizijo. Zbrane je nagovorila predsednica združenja Andreja Katič. Z nami je delila svoje spomine tudi domačinka: »Spomnim se kot majhno dekletce partizanov, zlasti pa ranjencev, katere so oskrbeli na naši domačiji. In tudi žalosti, saj niso vsi preživeli. Premlada sem bila, da bi občutila strah kot ga je moja starejša sestra. Danes sem žalostna, ko gledam, kaj se dogaja z našo domovino.«

Zahvala Krajevni organizaciji borcev za vrednote NOB Plešivec, predsedniku Vovku, recitatorju Krenkerju, predsednici Krajevne skupnosti Plešivec Nadi Pirnat ter vsem zbranim.

Počastitev spomina v Ravnah, Osreške peči

Zbrane je v Ravnah, pri spomeniku Osreške peči nagovorila članica izvršnega odbora Združenja borcev za vrednote NOM Velenje Janja Rednjak: »V veliko čast mi je bilo danes pred praporščaki, pripadniki veteranskih organizacij in zbranimi, ki negujete vrednote NOB, pri spomeniku Osreške peči, biti slavnostna govornica.« Kličem vam, mir, mir

in še enkrat mir. Tu smo, da nihče ne ostane sam.« Hvala krajevni organizaciji borcev za vrednote NOB, krajevni skupnosti Ravne ter vsem nastopajočim in sodelujočim.

Tradicionalni Kajuhov pohod k Žlebniku

Letos je potekal že 24. Kajuhov pohod k Žlebniku v spomin na XIV. divizijo in Karla Destovnika - Kajuha izpred Kodrune domačije v Lajšah. Pohod vsako leto organizira Občinske organizacija Socialnih demokratov Šoštanj ter Mladi forum Šaleške doline. Kljub slabemu vremenu so se ga udeležili številni pohodnice ter pohodniki.

Kajuhu v spomin položili venec pri Žlebniku

Sklepna slovesnost v počastitev spomina na legendarno Štirinajsto partizansko divizijo je potekala pri Žlebniku. Zbrane je nagovorila predsednica Združenja za vrednote NOB Velenje Andreja Katič: »Ne bom govorila o potvarjanju zgodovine. Dejstvo je, da se moramo partizanskemu narodnoosvobodilnemu boju zahvaliti, da smo ostali kot narod in da govorimo danes lahko slovensko. Da so se partizani borili skupaj z zavezniki proti fašizmu in nacizmu. In da žal - tudi danes - ko bi moral spomin na vojne grozote biti že živ - nekateri širijo iste parole kot Mussolini in Hitler pred in v času 2. svetovne vojne. Nihče ni več vreden kot drugi. Pa smo vendar danes priče političnemu prevzemu neodvisnih medijev, ki so čuvaj demokracije, ki nam morajo gledati pod prste. Politizaciji policije. Napadom na pravno državo z ne-imenovanjem tožilcev in ustrahovanjem sodstva. Žaljenjem nevladnih organizacij, da so priseseane na proračun. Z blatenjem vseh, ki mislijo drugače. S poniževanjem žensk. Ponovno imamo uveden verbalni delikt. Prve kazni so že izrečene. Celo pregon korupcije in kriminala so želeli onemogočiti s skrajšanjem rokov tako, da je morala z ukrepi zagroziti vodja Evropskega javnega tožilstva. Predsednica Katič je svoj nagovor zaključila s pozivom k udeležbi na demokratičnih volitvah: »Ali bomo podlegli temu ustrahovanju? Ali se bomo kot naši junaški prednice in predniki uprli in zavarovali demokracijo in našo državo, za katero so si prizadevali mnogi posamezniki in posameznice ter se borile generacije?«

V Združenju borcev za vrednote NOB Velenje smo položili cvetje tudi na grob Karlu Destovniku - Kajuhu in h Grobnici v spomin padlim borcem v narodnoosvobodilni vojni na pokopališču Podkraj v Velenju. V spomin in opomin!

Spominska slovesnost v Paki

Kot vsako leto je tudi ob obletnici pohoda XIV divizije KO ZB PAKA, ŠALEK, GORICA, BEVCE pripravila in izvedla spominsko slovesnost. Slovesnost je potekala ob spoštovanju sprejetih ukrepov in udeležilo se jo je kar nekaj članov in simpatizerjev. Letošnja prireditev je potekala tudi v obeleževanju Kajuhovega leta. Slavnostna govornica tov. Andreja Katič se je v svojem govoru spomnila na oba dogodka iz naše zgodovine. Nekaj besed je namenila tudi aktivni politiki v državi.

V okviru prireditve smo se Kajuha spomnili z recitalom njegovih del. Slovesnost je s svojim prihodom počastila tudi Šaleška konjenica. Predsednica KS Paka g. Resman in domačinka tov. Kumer sta položili venec na spomenik, ki spominja na prehod XIV divizije v Paki proti Cirkovcam in Grašič gori.

Predsednik KO ZB tov. Smagaj se je ob tem trenutku zahvalil domačinom, ki skrbijo za spomenik in pomagajo pri izvedbi proslave.

Branko Smagaj

Helena FAJDIGA, rojena 17.6.1925, umrla 10. 2. 2022

Rodila se je v kmečki družini z osmimi otroki v Lepi njeni. Že leta 1941 je postala partizanska kurirka. Nemci so jo poslali na prisilno delo v Avstrijo, a je od tam pobegnila. Po vrnitvi je takoj začela sodelovati s partizani, bila je kurirka in skrbela je za bolne partizane. Po vojni je bila najprej zaposlena v Tovarni usnja v Šoštanju, potem pa do upokojitve v Gorenju, z možem sta zgradila hišo v Skornem. Sodelovala je pri ustanovitvi KO ZB NOB Skorno – Florjan – Bele vode. Rada se je udeleževala vseh proslav in svečanosti ZB.

kajitve v Gorenju, z možem sta zgradila hišo v Skornem. Sodelovala je pri ustanovitvi KO ZB NOB Skorno – Florjan – Bele vode. Rada se je udeleževala vseh proslav in svečanosti ZB.

Marija VALIČ, rojena 22.03.1939, umrla junija 2021.

Rodila se je v družini Škafar. Otroška leta je preživljala v Bratonicah pri Beltincih. Življenjska pot jo je pripeljala v Šoštanj, kjer je bila zaposlena v laboratoriju v tamkajšnjem Zdravstvenem domu do upokojitve. V zakonu je rodila dve hčerki, Renato in Tanjo. Preko dvajset let je bila aktivna članica KO ZB za vrednote NOB Šoštanj. Redno se je udeleževala vseh aktivnosti, proslav, izletov, vse dokler ji je zdravje dopuščalo. Zadnja leta svojega življenja je preživljala v Domu starostnikov Zimzelen v Topolšici. Vsa leta od vstopa v organizacijo ZB je bila vestna zagovornica vseh vrednot NOB.

vrednote NOB Šoštanj. Redno se je udeleževala vseh aktivnosti, proslav, izletov, vse dokler ji je zdravje dopuščalo. Zadnja leta svojega življenja je preživljala v Domu starostnikov Zimzelen v Topolšici. Vsa leta od vstopa v organizacijo ZB je bila vestna zagovornica vseh vrednot NOB.

Metka MAHNE, umrla 22.2.2022

Rodila se je v Zbelovem pri Poljčanah. Ko je imela osem let, so celo družino izselili v Bosno. Brat je bil partizanski kurir, mati ji je umrla za meningitisom, oče pa se je vrnil z njo in njeno sestro v Slovenijo. Metka je doštudirala za profesorico telesne vzgoje in ob študiju spoznala bodočega moža, rodili sta se jima dve hčeri. Po študiju se je zaposlila v OŠ Gustav Šilih, kjer je poučevala telesno vzgojo. Pri 82. letih se je preselila v Topolšico v dom Zimzelen, kjer je tudi bila promotorka gibanja in zdravega življenja, prevzela knjižnico in nastopala z recitacijami.

vzgojo. Pri 82. letih se je preselila v Topolšico v dom Zimzelen, kjer je tudi bila promotorka gibanja in zdravega življenja, prevzela knjižnico in nastopala z recitacijami.

Martin ŠPEGLIČ, rojen 01.11.1937, umrl 02.12.2021.

V Zavodnjah nad Šoštanjem se je rodil v družini s tremi otroki, kjer je preživljal težka otroška leta. Med vojno je bil oče deportiran v Dachau in mama je sama vsa leta skrbela in preživljala družino. Izučil se je za strojnega ključavničarja in je to delo strokovno in z zanosom opravljal več let. Zadnjih dvajset let pa je služboval na Železnici kot vozovni preglednik. V KO ZB za vrednote NOB Šoštanj se je včlanil skupaj z ženo Marijo, ki je bila tudi iz partizanske družine. Dokler jima je zdravje dopuščalo, sta se udeleževala vseh prireditev, ki so bile organizirane v naši organizaciji. Martin je bil človek, ki je nudil pomoč vsakemu, za katerega je vedel, da jo potrebuje.

preglednik. V KO ZB za vrednote NOB Šoštanj se je včlanil skupaj z ženo Marijo, ki je bila tudi iz partizanske družine. Dokler jima je zdravje dopuščalo, sta se udeleževala vseh prireditev, ki so bile organizirane v naši organizaciji. Martin je bil človek, ki je nudil pomoč vsakemu, za katerega je vedel, da jo potrebuje.

Marija LINDNER, Mara, rojena 7. 2. 1942, umrla 1. 11. 2021

Rodila se je v Velenju in vse življenje ostala Velenjčanka. Bila je izučena frizerka in je svojo pokojnino prislužila z delom v frizerskih salonih v Velenju in Šoštanju. Včlanjena je bila v Zvezo borcev Velenje, bila je prostovoljka Rdečega križa Velenje - Stara vas in članica Društva upokojencev Velenje. Zadnja leta pa se je veselila druženj s člani Društva bolnikov z osteoporozo Šaleške doline - Sončnica. Življenje je posvetila svoji družini, sorodnikom, delu na zemlji, nesebični pomoči ljudem in živalim. Bila je pomembna vez v soseski »Žabja vas«.

bolnikov z osteoporozo Šaleške doline - Sončnica. Življenje je posvetila svoji družini, sorodnikom, delu na zemlji, nesebični pomoči ljudem in živalim. Bila je pomembna vez v soseski »Žabja vas«.

Milica KREZEL rojena 2.06.1932, umrla 10.12.2021

Odraščala je na Zarimškovi domačiji na vrhu vzhodnega pobočja Bezgovca v Malem vrhu skupaj z bratom Žanom. Ko ji je bilo komaj 5 let sta z bratom Žanom mnogo prezgodaj izgubila svojo mamo in zanju je prizadevno skrbela njuna babica. Zarimškovi so bili narodno-zavedna slovenska družina in oče Ivan se je kot mitraljezec pridružil partizanom, pa tudi sicer so borci pri njih vedno našli toplo zatočišče in prijazen sprejem. Bila je aktivna članica Krajevne organizacije ZB v Šmartnem ob Paki in tako vneto negovala hvaležni spomin na vrednote NOB.

tudi sicer so borci pri njih vedno našli toplo zatočišče in prijazen sprejem. Bila je aktivna članica Krajevne organizacije ZB v Šmartnem ob Paki in tako vneto negovala hvaležni spomin na vrednote NOB.

Marija GLOBAČNIK, rojena 05.11.1920, umrla 01.12.2021.

Rodila se je v družini Podbevšek, po domače pri Lenartu, z enajstimi otroki, v kraju Golice v Tuhinjski dolini. Ker so tam takrat bili zelo slabi pogoji za življenje, je odšla kot najstarejša iskat zaposlitev h kmetu pod Menino planino. Ko se je začela vojna, je brat Franc med prvimi odšel v partizane, Marija pa se je pri kmetu, ki je sodeloval z

OF, aktivno vključila v NOB zoper okupatorja kot kurirka, prenašalka važnih sporočil in letakov ter partizanom pomagala po svojih najboljših močeh. Pozno jeseni leta 1942 je rodila hčerko in jo je štiri mesečno večkrat jemala s seboj in jo nesla v košu z literaturo vred čez Menino planino. Svoja doživetja iz NOB je tudi napisala. Bila je izredno hrabra, pretkana, drzna in domiselna kurirka, polna optimizma in vere v boljši jutri. Taka je ostala in tudi aktivno sodelovala v KO ZB za vrednote NOB Šoštanj.

Marija OCEPEK, rojena 06.03.1927, umrla 07.01.2022

Rojena je bila v Podkraju pri Velenju naprednim in zavednim staršem, v domu katerih so partizani našli svoje zavetje oziroma začasni dom. Marija je še kot mladenka opravljala kurirska dela in predvsem obveščala partizane, kje se nahaja sovražnik, vse od Lokovice do Andraža. Nekoč so jo pri kurirskem delu zajeti Nemci in ko so jo po dolgem času le izpustili da se vrne domov, je Marija najprej obvestila partizanski štab, kje se nahajajo Nemci. V KO ZB Pesje je bila aktivna članica vse do popuščanja njenega zdravja.

izpustili da se vrne domov, je Marija najprej obvestila partizanski štab, kje se nahajajo Nemci. V KO ZB Pesje je bila aktivna članica vse do popuščanja njenega zdravja.

Angela KUMER, rojena 27. 5. 1930, umrla 24. 2. 2022

Rodila se je v zavedni kmečki družini pri Poštajnerjevih v Ravnah pri Šoštanju. Med drugo svetovno vojno je bila internirana v nemško taborišče Himmerberg. Po vrnitvi ob koncu vojne je ostala na domu, saj je so bili mati, oče in dva brata žrtve vojne. Pozneje se je zaposlila v Tovarni usnja v Šoštanju in nato še v Termoelektrarni Šoštanj. Poročila se je leta 1953 z Ivanom, rodili so se jima trije otroci. Kot zvesta in aktivna članica ZB Ravne je bila zelo priljubljena, skrbno je urejala spominsko obeležje žrtvam druge svetovne vojne v bližini njenega doma.

Ernest RAHTEN, rojen 30.1.1929, umrl 29. 10. 2021

Rodil se je v Škalah v delavski družini in odraščal na »Starem šahtu«. Že v mladosti ni prenašal krivice, zato se je pridružil borcem XIV. divizije. S predanostjo delu v Rudniku lignita Velenje, družini, svojemu Velenju, je bil in ostaja naš vzornik.

Marija TEPEŠ (Magdalena), rojena 31.1.1944, umrla 23.3.2022

Rodila se je v Sarajevu. Bila je dolgoletna zvesta članica KO ZB Levi breg Velenje in redna udeleženka na proslavah ZB NOB.

Šemsa KRUPIC, rojena 2.1. 1943, umrla 8. 2. 2022

Rodila se je v Bosanski Dubici pod Kozaro in v Velenje prišla za svojim možem Fadilom leta 1972, ter se zaposlila na Vegradu. V zakonu sta se jima rodila hčerka Sanja in Fidel, jesen življenja pa so ji polepšale tri vnukinje, vnuk in pravnukinja. Šemsa je bila ves čas zvesta članica KO ZB NOB Levi breg Velenje. Še posebej pa je podpirala in pomagala soprogu, ki je opravljal številne družbenopolitične funkcije, med drugim tudi v Združenju borcev za vrednote NOB Velenje.

Pavla KRENKER, rojena 13. 5. 1933, umrla 16. 3. 2022

Rodila se je na Samčevi kmetiji na Graški Gori in kljub mladosti je aktivno pomagala pri oskrbi ranjenih partizanov in prenašanju pošte. Vse svoje življenje je preživela na rodni kmetiji, kjer je skrbela za svojo družino in hkrati aktivno delovala v KO ZB Plešivec. Z velikim veseljem se je udeleževala partizanskih spominskih svečanosti, kjer je obujala spomine na kruta otroška leta.

Franc LENKO, rojen 23. 2. 1947, umrl 15. 3. 2022

Rodil se je v zavedni družini v Ravnah pri Šoštanju. Zaposlen je bil na Rudniku lignita v Velenju. Že kot mlad fant je bil aktiven pri raznih društvih, zlasti kot pevec v kulturnem društvu Ravne. Vključil se je tudi v našo organizacijo ZB in svoje dolžnosti vestno opravljal vse do nenadne smrti.

Stane LESJAK, rojen 17. 4. 1935, umrl 4. 3. 2022

Ves čas je bil neizprosno zagovornik pridobitev NOB in dolgoletni član KO ZB NOB Vinska Gora. Bil je član upravnega odbora in s srcem predan krajevni organizaciji. Do svoje bolezni je aktivno sodeloval pri vseh proslavah in aktivnostih.

Danica POCAJT, rojena 8. 8. 1934, umrla 25. 11. 2021

Bila je rojena v zavedni družini Miklavžin v Škalah, oče je delal na železnici. V Šoštanju se je izučila za trgovko. Leta 1953 se je poročila Slavkom, ki je bil med vojno borec 3. VDV brigade. Po vojni sta oba postala člana KO Škale, Slavko je prevzel funkcijo tajnika in kasneje še predsednika, Danica pa je pomagala pri organizaciji proslav in družabnih prireditev.

Leopold ŠUŠTER, rojen 9. 11. 1927, umrl 10. 1. 2022

Bil je udeleženec NOB, borec Tomšičeve brigade in član Knoja. Oba z ženo sta bila dolgoletna člana krajevne borčevske organizacije Desni breg in sta se rada udeleževala vseh proslav in prireditev .

Petar DUGI, rojen 4. 5. 1933, umrl 22. 3. 2022

Bil je dolgoletni član krajevnega odbora ZB Vinska Gora in zagovornik zgodovinskih vrednot narodnoosvobodilne borbe.

Stanko VANOVŠEK, rojen 29. 4. 1953, umrl 5. 3. 2022

Rodil se je v Velenju in ostal Velenjčan do konca življenja. Bil je priznan vrtnar, pred upokojitvijo pa je bil zaposlen na raziskovalnem inštitutu Erico. Oba z, tudi že pokojno, ženo Vladko sta bila vzorna in dolgoletna člana krajevne borčevske organizacije ZB Desni breg.

V spomin dogoletnemu predsedniku in partizanu Ivanu Jovanu

Matevž KLAVŽ, rojen 6. 9. 1929, umrl 3. 12. 2021

Tevž se je rodil v kmečki družini v Javorju. Med drugo svetovno vojno je sodeloval kot kurir – obveščevalec v svojem kraju. Po vojni se je zaposlil na RLV, kjer je ostal vse do upokojitve. Po poroki z Betko, sta si zgradila hišo v Ravnah. Bil je velik strokovnjak za pletenje košar in košev. Kot član ZB Ravne je bil vedno pripravljen pomagati, rad se je udeleževal naših srečanj ob spominskih obležjih in izletov.

Milica TAMŠE, rojena 28. 8. 1938, umrla 2. 12. 2021

Rodila se je v Hrastovcu mami Milki in očetu Stanetu Vovku. Med vojno so imeli doma trgovino z živili in majhno kmetijo. V času vojne so se pri njih pogosto oglašali partizani.

Po poroki s Tonetom se je začasno zaposlila v restavraciji Jezero. Oba starša sta bila člana naše organizacije, po njuni smrti se je včlanila tudi sam in dokler ji je dopuščalo zdravje, se je redno udeleževala naših prireditev in izletov.

Stane PODVRATNIK, rojen 2. 6. 1939, umrl 30. 3. 2022

Rodil se je na Zabukovnikovi domačiji v Lepi Njivi, kot tretji otrok šestčlanske družine. Osnovno šolo je obiskoval v Lepi Njivi in delal doma na kmetiji. Po odsluženju vojaškega roka se je zaposlil v Tovarni usnja v Šoštanju. Spoznal je svojo izvoljenko Anico. V Skornem sta si zgradila skupni dom. Z ženo sta se vključila v organizacijo ZB NOB

Skorno – Florjan – Bele vode. Vedno je bil dobre volje in pripraven pri delu v organizaciji. Rad se je udeleževal izletov ter družabnih in spominskih srečanj.

Miroslava Agneza OŠTIR, rojena 22. 1. 1930, umrla 13. 12. 2021

Mirica se je rodila v Paki pri Velenju v zavedni družini Savinekovi. Otroška leta ji je presekala druga svetovna vojna, kjer je bila skupaj s celotno družino pritegnjena v sodelovanje, tako kot vsi otroci, z drobnimi opravili prenosa pošte, hrane ali predmetov, čeprav starejši niso govorili o tem in se otroci svojih dejanj največkrat niti niso zavedali.

Tako so bili tudi bolj varni. Kasneje se je poročila v znano partizansko družino Oštir. Ko so se otroci odselili in so po smrti moža njihovo hišo podrli zaradi potreb kamnoloma v Paki, se je preselila k vnuku v Hrastovec, kjer je zadovoljna preživljala zadnja leta.

Dolgoletni predsednik ZB NOB KO Vinska Gora Ivan Jovan je bil rojen 8.5.1927. Svoja prva leta vojne preživel kot dijak rudarske šole v Velenju, ki je bila tako kot vse ostale šole ponemčena. V tem času se je prvič srečal s slovenskimi partizani, ki so nanj naredili globok vtis. Spomladi 1944 ga podobno kot mnoge fante v Šaleški dolini doseže nemški vpoklic. Da bi obvaroval svoje bližnje, se na vpoklic sprva odzove, nato pa pobegne iz nemške kasarne v Celju in se vrne v Šaleško dolino. Tu se je nekaj časa skrival v Lazah pri Velenju, nato pa se maja 1944.

leta priključi legendarni 14. diviziji, kjer je bil kot večina fantov in mož iz Šaleške doline razporejen v Tomšičevo brigado. Med borci Tomšičeve je v naslednjih mesecih dodobra spoznal partizanski način življenja in skozi številne boje, ki se jih je udeležil, doživel vso brutalnost 2. svetovne vojne. Od pomočnika mitraljezca je hitro napredoval najprej v štab bataljona in nato še v štab brigade. V začetku leta 1945 je bil v boju Štirinajste pri Razborju težko ranjen. Konec vojne je tako dočakal v partizan-

ski bolnišnici Trška gora, ki je bila ena izmed šestih znamenitih Paučkovih skrivnih partizanskih bolnišnic na zahodnem Pohorju. V Šaleško dolino se je vrnil šele konec maja, kjer je ostal v Topolšici nekaj časa na zdravljenju. A posledice hudih poškodb so terjale še dolgotrajno zdravljenje v raznih zdraviliščih po

Sloveniji, preden se je lahko z vso vnemo vključil v življenje svobodne Slovenije. Svobodne predvsem zato, ker so se številni moške in žene, med katerimi je bil tudi Ivan Jovan, odzvali klicu domovine, ko jih je ta najbolj potrebovala.

Bil je dolgoletni predsednik KO Vinska Gora. Rad je obiskoval članice in člane, urejal spomenike in bil ponosen na svojo krajevno organizacijo. Leta 2018 je mesto predsednika predal, a kljub temu še vedno aktivno sodeloval na terenu in v upravnem odboru. Tovariš Jovan je bil neizprosni zagovornik varovanja in negovanja pridobitev in vrednot NOB. Ohranili ga bomo v lepem spominu!

Janja Rednjak, predsednica ZB NOB KO Vinska Gora

Vabljeni k sodelovanju

Delo krajevnih organizacij in združenja borcev za vrednote NOB Velenje lahko spremljate na spletni strani www.zb-nob-velenje.si ali na facebook strani Združenje borcev za vrednote NOB Velenje.

Vabljeni, da se nam pridružite. Za informacije smo dosegljivi tudi na telefonu 051 -649 -167 Božidar Repnik, sekretar združenja ali na e naslovu borci@velenje.si.

Andreja Katič, predsednica Združenja za vrednote NOB Velenje

Samo en cvet

V soboto, 9. aprila je bil v velenjski Rdeči dvorani dobrodelni koncert SAMO EN CVET, ki so ga ob stoletnici Kajuhovega rojstva pripravili Ustanova Franca Rozmana Staneta, Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije, Združenje borcev za vrednote NOB Velenje, Mestna občina Velenje, Rdeča dvorana Velenje, Festival Velenje in Mladinski center Velenje. Zbrana sredstva so namenili Fundaciji Franca Rozmana Staneta, ki izvaja socialne programe za vojne veterane. Na koncertu so nastopili številni odlični izvajalci Mešani mladinski pevski zbor I. gimnazije v Celju, Mladinski pihalni orkester oddelka Šoštanj glasbene šole Frana Koruna Koželjskega, otroški in mladinski pevski zbor iste glasbene šole, otroški pevski zbor Vrtača Šoštanj, otroški in mladinski pevski zbor o.š. Karla Destovnika Kajuha Šoštanj, Pihalni orkester Zarja Šoštanj, Mešani pevski zbor Svoboda Šoštanj ter Pero Lovšin in Španski borci. Obiskovalce so nagovorili velenjski župan Peter Dermol, Marijan Križman, predsednik uprave Ustanove Franca Rozmana Staneta in predsednica Združenja ZB NOB Velenje.

Foto: Ksenija Mikor

90 let Marije Lukman

Rojena je bila v Velenju, kjer je tudi preživljala otroška leta. Po končanem šolanju se je zaposlila na sindikatu Premogovnika Velenje, nato v sindikalnem svetu v Šoštanju. Po razformiranju tega sveta pa se je zaposlila pri Gradisu, kasneje pri gradbeniku v Šoštanju. Od leta 1957 pa vse do upokojitve je bila zaposlena v Zdravstvenem domu Velenje. Vseskozi jo vežejo spomini na drugo svetovno vojno in na partizanske boje, saj je bil njen mož Milan v partiza-

nih. Je zagovornica NOB-ja in partizanov. Oba z možem sta bila ena prvih članov ZB-desnega brega. Oba sta bila aktivna na vseh področjih, saj sta bila poleg članstva v ZB tudi člana v drugih organizacijah. Marija je 29. 1. 2022 praznovala 90 let. Ob tej priložnosti jo je na domu obiskala tudi naša poverjenica Dragica Jelenko, ter ji v imenu ZB desnega brega izročila čestitko in skromno darilce.

Leopold Jelenko

KO borcev za vrednote NOB Vinska Gora med najboljšimi krajevnimi organizacijami v Sloveniji

Krajevna organizacija borcev za vrednote NOB Vinska Gora, predsednica Janja Rednjak je med letošnjimi prejemniki priznanja Zlata plaketa za najboljše krajevne organizacije Zveze borcev za vrednote NOB Slovenije. Slavnostna seja predsedstva zveze s podelitvijo priznanj bo ob Dnevu upora proti okupatorju v Ljubljani, 22. aprila 2022. Čestitamo!

Izlet borcev v Prekmurje

Datum: 5.5.2022

Odhod iz avtobusne postaje Velenje: ob 7.30, povratek v Velenje do 20.ure.

- 8.30 Postanek v Račah, na bencinski postaji Shell.
- 9.00 Nadaljevanje potovanja preko Ptuja in Ormoža ter po panoramski poti v Jeruzalem, postanek za sendvič in napitek.
- 11.00 Nadaljevanje poti čez Ljutomer v Lendavo, obisk Vinariuma.
- 13.00 Prekmursko koleso v Gostilni Žabjek v Žižkih.
- 15.00 Oglad spomenika zmage in mestnega središča v Murški Soboti.
- 16.30 Prihod v Petanjce, ogled Vrta spominov in tovarištva.
- 17.00 Slovesnost v Vrto spominov in tovarištva ter druženje do 18.30.
- 18.30 Odhod avtobusa v Velenje

Cena izleta je 25 evrov. V ceno je všteto, sendvič, koleso, obisk Vinariuma, napitki, prevozni stroški.

Prijave na izlet je potrebno sporočiti do 15.4.2022 Božidarju Repniku na e naslov irepnik@siol.net ali osebno v pisarno ZZB Velenje.

Bližajo se volitve. Sami izbiramo prihodnost. A vedimo, da brez preteklosti ni prihodnosti.

Zato namenimo svoj glas tistim, ki spoštujejo vse, kar se je dobrega zgodilo med NOB.

Spomin

*Nibče ne sluti, da v tisočih barvah
njegova je senca ostala.
Zdaj hrepeni, ječi, kriči, noče umreti,
čprav si razum želel bi drugače.*

*Gorje nje srcu, če kdaj se izda,
kje skriva up, kje svojo bolečino.
Nastal bi vibar, grom in strela
bi treščila vanj.*

*Odnoslo bi ga morje,
rane bi ga pekle,
kot bi sol kdo nanj posipal.
Vendar hrepenenje še bi vpilo.*

*Senca njega v njej
za vedno bo ostala
in hrepenenje v njej
za vedno bo ječalo.*

Metka Sever

Obiščite tudi spletno stran ZB NOB Velenje: zb-nob-velenje.si

★ **ŠALEŠKI
UPORNIK**

Interno glasilo območnega združenja ZB NOB Velenje
spletna stran: zb-nob-velenje.si

Uredniški odbor: Marjana KOREN, Bojan VOH, Jože DRAČKO, Ivo STROPNIK, Vlado VRBIČ (urednik) Naslov uredništva: Združenje borcev za vrednote NOB, Kopalniška 3, 3320 Velenje, naklada: 1300 izvodov. Tisk: HTZ I.P. Velenje

Uredništvo glasila Šaleški upornik sprejema vse več vaših prispevkov, zaradi česar se je povečal obseg dela pri prepisovanju, zato prosimo tiste, ki imajo možnost pošiljanja po elektronski pošti, da jih pošiljajo na sledeči naslov: borci@velenje.si. Seveda bomo prispevke še vedno sprejemali v strojepisni ali ročno pisani obliki.

Naš naslov: Združenje borcev za vrednote NOB Velenje, Kopalniška 3, 3320 Velenje